UvA

Centrale Ondernemingsraad

COR-secretariaat

Spui 21
1012 WX Amsterdam
Postbus 19268
1000 GG Amsterdam

T 020 525 6955
E-mail: cor@uva.nl

College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam
T.a.v. mw. prof. dr. E.H. Hooge
Spui 21
1012 WX Amsterdam

Datum	**Telefoon**	**Uw kenmerk**
11 april 2025	020 525 6955	
Contactpersoon	**Bijlagen**	**Ons kenmerk**
drs. G. Bron	1	COR 25u0411-01

Onderwerp: Advies COR Toetsingskader Externe Samenwerkingen

Geacht College van Bestuur, beste Edith, beste Peter Paul, beste Jan,

De discussie over de richtlijnen voor samenwerking met derden aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) heeft geleid tot een breed scala aan zorgen en aanbevelingen vanuit verschillende betrokken partijen, waaronder het Universitair Lokaal Overleg (UCLO) en de ondernemingsraden, die onder medewerkers in de hele universiteit input hebben opgehaald. De Centrale Ondernemingsraad (COR) vindt het belangrijk dat er een eerste stap is gemaakt op weg naar bewustwording over de verantwoordelijkheden van de universiteit.

In algemene zin is de COR van mening dat deze richtlijnen in de toekomst vorm moet krijgen als beleid, om vrijblijvendheid te voorkomen. Ook adviseert de COR met klem om de adviezen van de Adviescommissie onderzoek met derden (Commissie), eventueel geanonimiseerd, publiek te maken zodat eenieder kan zien hoe tot een advies gekomen is. Het is volgens de COR verder van belang dat er een evenwicht komt tussen academische vrijheid en academische verantwoordelijkheid van individuele onderzoekers en ook van de universiteit als instituut. De COR gaat er voorts van uit dat de termijn waarbinnen een onderzoek wordt beoordeeld kort is.

Dit advies is bedoeld om de belangrijkste punten uit de discussie samen te vatten en aanbevelingen te doen voor een verbeterd kader dat zowel ethische overwegingen als de academische vrijheid van medewerkers waarborgt.

1. **Drie casussen:** De COR is tevreden met de drie adviezen van de Commissie die recentelijk zijn gepubliceerd. Vooral het advies met betrekking tot de samenwerking met de Hebrew University in Jeruzalem (HUJI) was grondig en gedegen. In de andere twee gevallen is de COR van mening dat er meer gebruik gemaakt had kunnen worden van de expertise van UvA medewerkers met ervaring met deze projecten. De COR is blij dat het College van Bestuur (CvB) de adviezen heeft opgevolgd.

Wat de COR wel erg zorgelijk vindt is de recente communicatie vanuit de UvA waarin gesteld wordt dat het advies wordt opgevolgd, maar met de toevoeging '[De komende tijd verkennen we of en met welke risicodempende maatregelen een hernieuwde overeenkomst wordt vormgegeven]'. Een soortgelijke boodschap werd ook gegeven door de woordvoerder van de UvA na het [protest van alumni] op 28 maart.

De adviescommissie adviseert negatief over het continueren van de samenwerking. Inderdaad wordt er gerefereerd aan mogelijke 'risicodempende maatregelen', maar die worden niet genoemd. De commissie stelt duidelijk: '*the Committee believes that entering or renewing a university-wide collaboration with HUJI would constitute an unwarranted stamp of approval of an institution that is implicated in gross and systematic violation of human rights in the region*'. De Commissie schrijft verder dat '*the Committee has indications that, under the current circumstances, there may be limitations to academic freedom at HUJI*'.

De COR kan de uitspraken van de woordvoerder van de UvA daarom moeilijk rijmen met het advies. Als er 'risicodempende maatregelen' mogelijk zouden zijn, zouden deze in het advies staan of het moet op een andere manier duidelijk worden welke dat zijn. Wij verwachten dat het CvB het advies van de Commissie volledig opvolgt en momenteel geen nieuwe samenwerkingen aan zal gaan of zal gaan onderzoeken met HUJI. Zeker zolang het, in de woorden van de Commissie, niet is aangetoond dat '*the situation regarding the abovementioned objections to entering or renewing a student exchange programme with HUJI has significantly changed'*. Het is helaas duidelijk dat de geopolitieke situatie niet snel zal veranderen en dat ook de zorgen die geuit zijn door de Commissie niet op korte termijn zullen verdwijnen.

2. **Concretiseren en verbreden:** De huidige versie van het toetsingskader wordt door velen als te abstract en embryonaal beschouwd. Het is cruciaal dat de richtlijnen concreter worden geformuleerd, zodat ze daadwerkelijk kunnen dienen als basis voor het nemen van beslissingen over samenwerkingen, vooral in urgente situaties waarin zware mensenrechtenschendingen worden gepleegd, zoals de voortdurende etnische zuiveringen, en volgens experts en mensenrechtenorganisaties genocide, in Gaza. Het is aan te raden om een duidelijker mechanisme te ontwikkelen dat niet alleen case-by-case evaluaties mogelijk maakt, maar ook een bredere beoordeling van institutionele banden met landen en gebieden die betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen.

Advies: Ontwikkel een gedetailleerd en transparant beoordelingssysteem dat niet alleen de huidige samenwerkingen evalueert, maar ook toekomstige samenwerkingen met risicovolle partners (op institutioneel en nationaal niveau) kan uitsluiten. De COR adviseert dus met klem om het mogelijk te maken dat bij aantoonbare ernstige en langdurige mensenrechtenschendingen door een staat of entiteit, alle samenwerkingen kunnen worden verbroken met instituten in dat land.
Er moet ook worden meegewogen dat er een afbreukrisico is van symbolische legitimatie voor een samenwerkingspartner die medeplichtig is aan ernstige en langdurige mensenrechtenschendingen.

3. **Vrijblijvendheid:** Een van de grootste zorgen die wij horen van onze achterban is dat de verantwoordelijkheid voor het waarborgen van ethische samenwerkingen voornamelijk bij individuele medewerkers ligt. Het is aan de onderzoeker om te besluiten een project langs de richtlijnen te leggen en zo wel of niet naar de Commissie te gaan. Zo'n vrijblijvendheid is niet in lijn met de verantwoordelijkheden van de UvA als instelling. Zoals al gezegd, is de COR ervan overtuigd dat er *beleid* moet komen met betrekking tot samenwerking met derden.

Advies: Ons advies is om een mechanisme op te stellen waarmee bepaald wordt wie en op welk moment de richtlijnen dient te gebruiken. Momenteel geeft het te veel ruimte om onder de Commissie uit te komen, bijvoorbeeld als er een belangenconflict is. Het is verder essentieel dat er duidelijke richtlijnen komen die de verantwoordelijkheden van zowel medewerkers als de instelling zelf verduidelijken.
Maak verder een *beleid* samenwerking derden op het gebied van mensenrechtenschendingen en academische vrijheid. Maak de adviezen van de Adviescommissie onderzoek met derden bindend en openbaar (eventueel geanonimiseerd), met duidelijke consequenties voor het negeren van deze adviezen. Zo'n transparantie is belangrijk voor het ontstaan van een consistente lijn van besluiten binnen de universiteit.

4. **Gebrek aan controlemechanismen:** Binnen het huidige kader zijn controlemechanismen onvoldoende gewaarborgd. Het is van belang dat er een systeem komt dat ervoor zorgt dat alle samenwerkingen, vooral die met een hoog risico, grondig worden beoordeeld. Het is momenteel niet duidelijk wie wanneer een casus bij de Commissie kan aanbieden.

Advies: Implementeer een transparant systeem waarbij relevante UvA stakeholders de mogelijkheid hebben om samenwerkingen te initiëren voor beoordeling door de Commissie. Dit kan helpen om een gevoel van collectieve verantwoordelijkheid te creëren en de kans op risicovolle samenwerkingen te verkleinen.

5. **Definities en criteria:** Er is onduidelijkheid over termen, definities en criteria in de richtlijnen, bijvoorbeeld over wat precies wordt verstaan onder 'derden' en hoe en op welk niveau samenwerkingspartners worden gedefinieerd. Dit kan leiden tot inconsistenties in de toepassing van het beleid.

Advies: Definieer duidelijk wat wordt verstaan onder 'samenwerkingspartner' en welke criteria worden gebruikt voor de beoordeling van samenwerkingen. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de geopolitieke context en de specifieke situatie van de partners. Sommige vragen over de samenwerkingspartner zijn ook moeilijk te beantwoorden door onderzoekers en nog moeilijker om te aantonen. Hier moeten duidelijkere vragen voor in de plaats komen en een optie om de Commissie hier zelf antwoord op te laten geven en/of onderzoek naar te laten doen. Het is cruciaal dat de Commissie experts raadpleegt bij de adviesvorming.

6. **Financiële relaties**: Buiten de samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek en uitwisseling van studenten, adviseert de COR ook om relaties met financiële entiteiten met gebruik van dit kader kritisch te bekijken. Dit kan gaan om onderzoekssamenwerkingen met bedrijven, maar ook om directe financiële interacties van de universiteit met bedrijven (acquisitie).

Advies: Zorg voor beleid dat de financiële relaties van de universiteit ook onderzoekt in relatie tot medeplichtigheid in mensenrechtenschendingen.

7. **Implementatie en procesverbetering:** Het huidige proces voor het aanvragen van goedkeuring voor samenwerkingen is complex en tijdrovend, wat kan leiden tot gemiste kansen. Het is belangrijk dat het proces wordt gestroomlijnd en dat er duidelijke deadlines worden gesteld voor elke stap in de procedure.

Advies: Ontwikkel een flowchart of beslisboom die de stappen in het proces verduidelijkt en zorg voor tijdige beslissingen om de efficiëntie te verbeteren.

8. **Communicatie en impact op medewerkers en organisatie**. Het is van groot belang dat medewerkers goed worden geïnformeerd over de gevolgen van het beleid, vooral als samenwerkingen worden beëindigd. Er moet aandacht zijn voor de impact op onderzoekers en docenten die niet of wel afhankelijk zijn van externe financiering. De communicatie over samenwerkingsrichtlijnen moet eenduidig en toegankelijk zijn, zodat alle medewerkers weten waar ze aan toe zijn. Nogmaals noemen we hier het publiceren van de verslagen van de Commissie, wat cruciaal is voor zo'n transparante communicatie.
Door deze aanbevelingen op te volgen, kan de UvA een solide, ethisch verantwoord en praktisch uitvoerbaar kader ontwikkelen voor samenwerking met derden. Dit zal niet alleen bijdragen aan de geloofwaardigheid van de instelling, maar ook de balans waarborgen tussen ethische verantwoordelijkheid en academische vrijheid.

Met vriendelijke groet,

Dr. Gerwin van der Pol
Voorzitter COR

Dr. Charlotte Hille
Vicevoorzitter COR